

Lediges vej til erhvervsuddannelserne

Analyse af den kontakt og vejledning i
det kommunale system, der møder ledige borgere,
der potentielt kan blive nye elever på erhvervsuddannelserne.

Rapport marts 2021 - august 2021

Ved Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
i samarbejde med 32 erhvervsskoler i Danmark.

Executive summary

Denne undersøgelse giver indblik i, hvad der møder ledige borgere under et ledighedsforløb. Undersøgelsen søger at skabe klarhed over, hvad der møder de grundforløb 2 elever, som kommer fra ledighedssystemet. Formålet er at opnå brugbar viden og indsigt, der kan skabe grundlag for udvikling af systematiske vejlednings- og rekrutteringsindsatser på erhvervsskoleområdet, som er målrettet de ledige. Undersøgelsen retter sig mod kommunerne både i forhold til jobcentre og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Den søger derfor at skabe klarhed omkring de arbejds-gange og processer, som borgeren mødes af ved jobcentre og ungeindsatserne.

Analysen bygger på et datagrundlag af 48 nøglemedarbejdere i ledighedssystemet. Data er indsamlet fra 17 kommuner med bred geografisk repræsentation og er indsamlet gennem dybde-interviews.

Resultaterne viser, at den ledige borger gennemgår overordnede faser på vejen fra at melde sig ledig til at færdiggøre en erhvervsuddannelse. Processen danner også den overordnede struktur for nærværende rapport. Processen er inddelt i følgende faser:

AFKLARING	VEJLEDNING	BESLUTNING	ONBOARDING	FASTHOLDELSE
-----------	------------	------------	------------	--------------

Afklaring

Den første fase som borgeren møder er afklaringsfasen, hvor en visitationssamtale er det centrale. Resultaterne viser, at når borgeren melder sig ledig, indkaldes til denne visitationssamtale, hvor der hovedsageligt informeres om pligt og ret. I visitationssamtalen afgøres det, hvilken uddannelseskategori borgeren tilhører. I ledighedssystemet inddeles borgeren i følgende tre primære kategorier:

De **åbenlyst uddannelsesparate** forventes at kunne påbegynde uddannelse inden for kort tid og forsørge sig selv ind til uddannelsesstart. De **uddannelsesparate** forventes at kunne påbegynde en uddannelse inden for 12 måneder, men forventes at have brug for lidt motivation og hjælp på vejen. De **aktivitetsparate** forventes ikke at være i stand til at påbegynde en uddannelse inden for 12 måneder.

Tredelingen er afgørende for, hvilke indsatser der rettes mod borgeren. Herunder hvilke rettigheder og pligter den ledige har. Desuden har alder en afgørende betydning for indsatser målrettet den enkelte. Blandt andet findes Den Kommunale Ungeindsats (KUI) der samler alle medarbejdere og tiltag, der retter sig mod unge ledige under 25 år.

Vejledning

Næste skridt på den lediges vej mod uddannelse er vejledning, som foretages enten af en sagsbehandler eller en vejleder. Det altdominerende resultat i forhold til vejledning mod uddannelse er at vejledning hovedsageligt foregår håndholdt og rettet mod den enkelte. Som en del af de officielle lovgivningsmæssige retningslinjer tager vejledningen udgangspunkt i den enkeltes situation og formåen. Der er forskel på, hvor meget viden hver enkelt medarbejder har om erhvervsuddannelserne. Vejleder og sagsbehandler opdaterer løbende deres viden om erhvervsuddannelserne på meget forskellig vis. Eksempelvis gennem håndholdte metoder. Deres viden om erhvervsuddannelserne kan også være afhængigt af netværk til skoler i området. Analysen viser, at netværk internt i kommunerne, men også netværk ud til erhvervsskolerne har afgørende betydning. Her identificeres et relevant indsatsområde, idet netværk er af afgørende betydning for, hvordan og hvor meget der henvises til de respektive erhvervsskoler. Der er også et jobperspektiv i vejledningen, som er centralt, så de ledige vælger uddannelse hvor der er jobs at få. Lige nu er medarbejderne guidet på vej af positivlisten over uddannelser inden for områder, hvor der mangler medarbejdere.

Beslutning

Når en ledig borger skal guides til at træffe beslutning om at søge ind på en erhvervsuddannelse, viser resultaterne af analysen, at der guides til beslutning gennem en form for tragtmodel. En model der er identificeret gennem data, og som ikke fremstår som en officiel model i kommunernes arbejde. Beslutningen understøttes ud fra tragtmodellen, der motiverer den ledige til at finde frem til en uddannelse, som kan være relevant at påbegynde. Det forventes at den ledige selv tager ansvar for, hvad de forskellige step i tragtmodellen udfyldes med. Systemet sikrer fremgangen, men borgeren skal selv undersøge og træffe beslutningen.

Onboarding

Onboarding drejer sig om den lediges start på en konkret uddannelse. Resultaterne af undersøgelsen peger på et ønske fra ledighedssystemet, der kan sikre øget fokus på overgange. Her ønsker kommunerne særligt at erhvervsskolerne bidrager til at sikre en stabil overgang fra ledig til erhvervsskoleelev. Set fra kommunernes perspektiv ligger de største udfordringer i overgange. Særligt i forhold til uddannelsesstart. Resultaterne peger på, at kommunerne specifikt forventer at fem parametre vil bidrage til en succesfuld uddannelsesstart. Disse parametre berør at borgeren:

- Oplever at blive mødt med anerkendelse.
- Bliver taget i hånden.
- Får vejledning.
- Får tilbudt rundvisning.
- Får gentaget hvorfor en erhvervsskole også er for voksne.

Fastholdelse

Analysen viser, at et øget fokus på fastholdelse hos både kommuner og erhvervsskoler tilsyneladende vil skabe grobund for mindre frafald hos målgruppen. Der peges på, at mange ledige borgere har svært ved at gennemføre en uddannelse. Kommunerne peger selv på, at der er behov for at flytte fokus fra succeskriteret om at borgeren starter på en uddannelse til at fokusere på, at uddannelsen også gennemføres. Her fokuseres der særligt på et øget blik på praktikveje og drivet til et bestemt fag.

Rapporten er **ikke** tilvejebragt i forsøg på at evaluere ledighedssystemets indsatser. Formålet er snarere at skabe indsigt og forståelse for processerne omkring borgerens vej i ledighedssystemet. Således kan erhvervsskolerne få indblik i hvor, hvornår og hvordan, det er relevant at målrette sine indsatser. Alt sammen vil have positiv effekt på arbejdet med rekruttering af ledige til erhvervsuddannelserne.

Baggrund

I februar 2021 publicerede Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier en omfattende Adfærdsundersøgelse af Grundforløb 2 (herefter GF2) elever på erhvervsuddannelserne. Gennem rapporten er der opnået dybdegående indsigt og viden om målgruppen. Herunder er det identificeret, at eleverne på grundforløb 2 særligt kommer fra tre forhenværende beskæftigelser:

Arbejdsmarkedet

Uddannelses-systemet

Ledighedssystemet

Denne undersøgelse er iværksat på baggrund af ovenstående viden. Rapporten er en tillægsundersøgelse. Den zoomer ind på, hvad alle dem, der kommer fra ledighedssystemet, har været mødt med på deres vej mod en erhvervsuddannelse.

Det fremgår af Adfærdsundersøgelse Grundforløb 2 elever, at **50 %** af de adspurgte GF2 elever kommer fra arbejdsmarkedet, **36 %** kommer fra uddannelsessystemet, mens **17 %** har haft tilknytning til ledighedssystemet umiddelbart inden uddannelsesstart.

Appendiks på denne rapport's sidste sider er et uddrag af den tidligere publicerede rapport fra februar 2021. Her opnåes indblik i den baggrundsviden, der ligger til grund for denne undersøgelse af ledighedssystemet.

Indhold

Kapitel 1 Undersøgelsens formål og metode 7	Kapitel 2 Det typiske forløb 12	Kapitel 3 Afklaring 15	Kapitel 4 Vejledning 25	Kapitel 5 Beslutning 35	Kapitel 6 On-boarding 39	Kapitel 7 Fastholdelse 42
APPENDIKS 48						

Kapitel 1

Undersøgelsens formål og datagrundlag

Denne undersøgelse har til formål at udbygge specifikke resultater fra den allerede publicerede Adfærdsundersøgelse Grundforløb 2 elever, der blev gennemført i et samarbejde mellem Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier og 32 erhvervsskoler. Nærværende rapport dykker ned i den konkrete målgruppe, der kommer fra ledighedssystemet, inden de starter på Grundforløb 2 på erhvervsuddannelserne. Undersøgelsen afdækker, hvad der møder de ledige i systemet. Herunder hvordan de ledige opdeles i målgrupper, hvordan de vejledes mod uddannelse, samt hvordan der overleveres til erhvervsskolerne under beslutningsprocessen såvel som under uddannelsesstarten. Nærværende kapitel giver overblik over analysens formål, faser og datagrundlag.

FORMÅL

ANALYSENS FASER

DATAGRUNDLAG

Formål

Undersøgelsen giver indsigt i de strukturer og aktører, der omgiver de ledige og tilsammen danner ledighedssystemet. Formålet er at opnå brugbar viden og indsigt, der kan skabe grundlag for udvikling af systematiske vejlednings- og rekrutteringsindsatser på erhvervsskoleområdet, som er målrettet de ledige. Undersøgelsen retter sig mod kommunerne både i forhold til jobcentre og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Den søger derfor at skabe klarhed omkring de arbejds-gange og processer, som borgeren mødes af ved jobcentre og ungeindsatserne.

De kommunale bindeled og de omkringliggende strukturer undersøges med udgangspunkt i den overordnede problemstilling: **Hvad møder borgere, som er ledige og potentielt kan rekrutteres til erhvervsuddannelserne som nye GF2-elever?**

Herefter er der søgt afklaring på nedenstående undersøgelsesspørgsmål:

Hvad sker der, når en borger melder sig ledig?

Hvilke kontaktpunkter identificeres mellem erhvervsskolerne, kommunerne og de ledige?

Hvordan afklares det, om uddannelse er relevant for borgeren?

Hvordan opnår kommunale medarbejdere indsigt i nyeste viden på uddannelsesområdet?

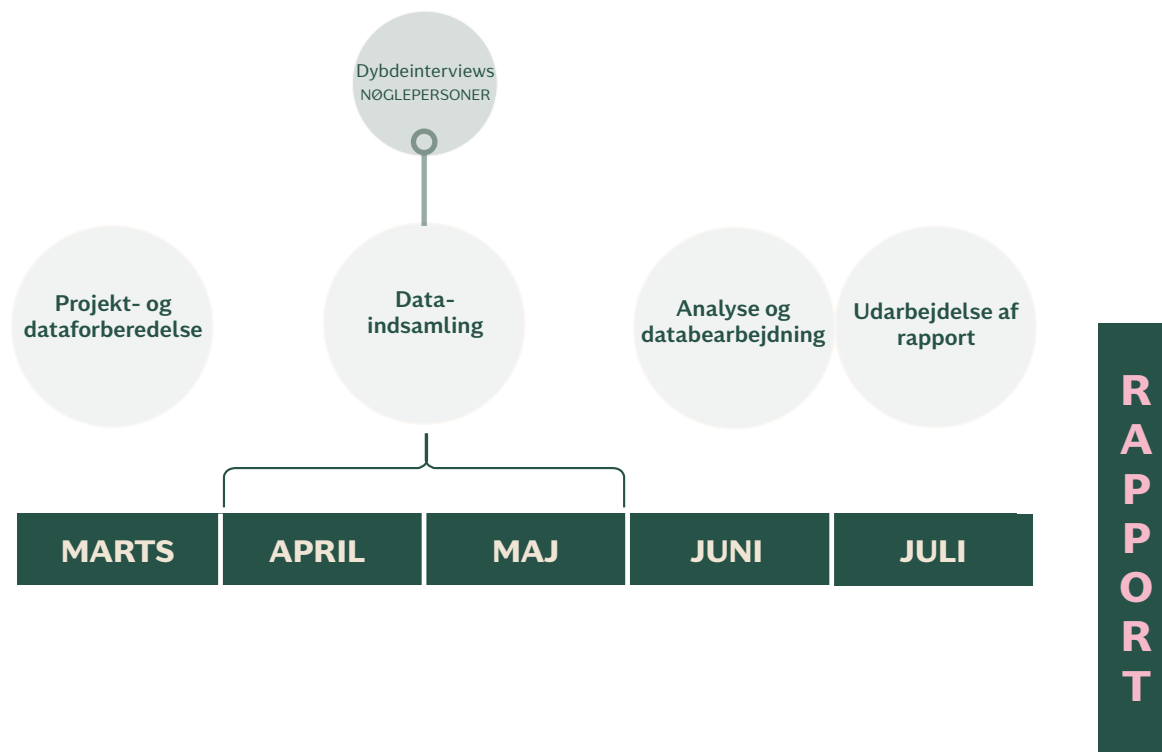
Hvordan videreformidles viden om uddannelser?

Hvilke ønsker har kommunerne til uddannelsesinstitutionerne?

Rapporten er ikke tilvejebragt i forsøg på at evaluere ledighedssystemets indsatser. Formålet er snarere at skabe indsigt og forståelse for processerne omkring borgerens vej i ledighedssystemet. Således kan erhvervsskolerne få indblik i hvor, hvornår og hvordan, det er relevant at målrette sine indsatser i arbejdet med rekruttering af ledige til erhvervsuddannelserne.

Analysens faser

Nedenstående figur giver overblik over processen for undersøgelsen, der er gennemført fra marts til juni 2021. Hvert enkelt element i tidsplanen bliver beskrevet indgående på de næste sider.

Datagrundlag

Resultaterne i undersøgelsen bygger på kvalitativ data. Data er indsamlet gennem dybdeinterviews med nøglemedarbejdere fra det kommunale ledighedssystem. Der er udvalgt en række kommuner, som sikrer, at undersøgelsen er repræsentativ i forhold til geografisk spredning og kommunistørrelse. Derudover er informanterne valgt med udgangspunkt i et mål om at få indsigt i så mange dele af ledighedssystemet som muligt.

Resultaterne tager afsæt i analyser af dybdegående data. Nedenstående giver indsigt i datagrundlaget for undersøgelsen.

48
Medarbejder
informanter
fra
dybdeinterviews

Medarbejderne, der indgår som informanter i undersøgelsen, er ansat i stillinger som:

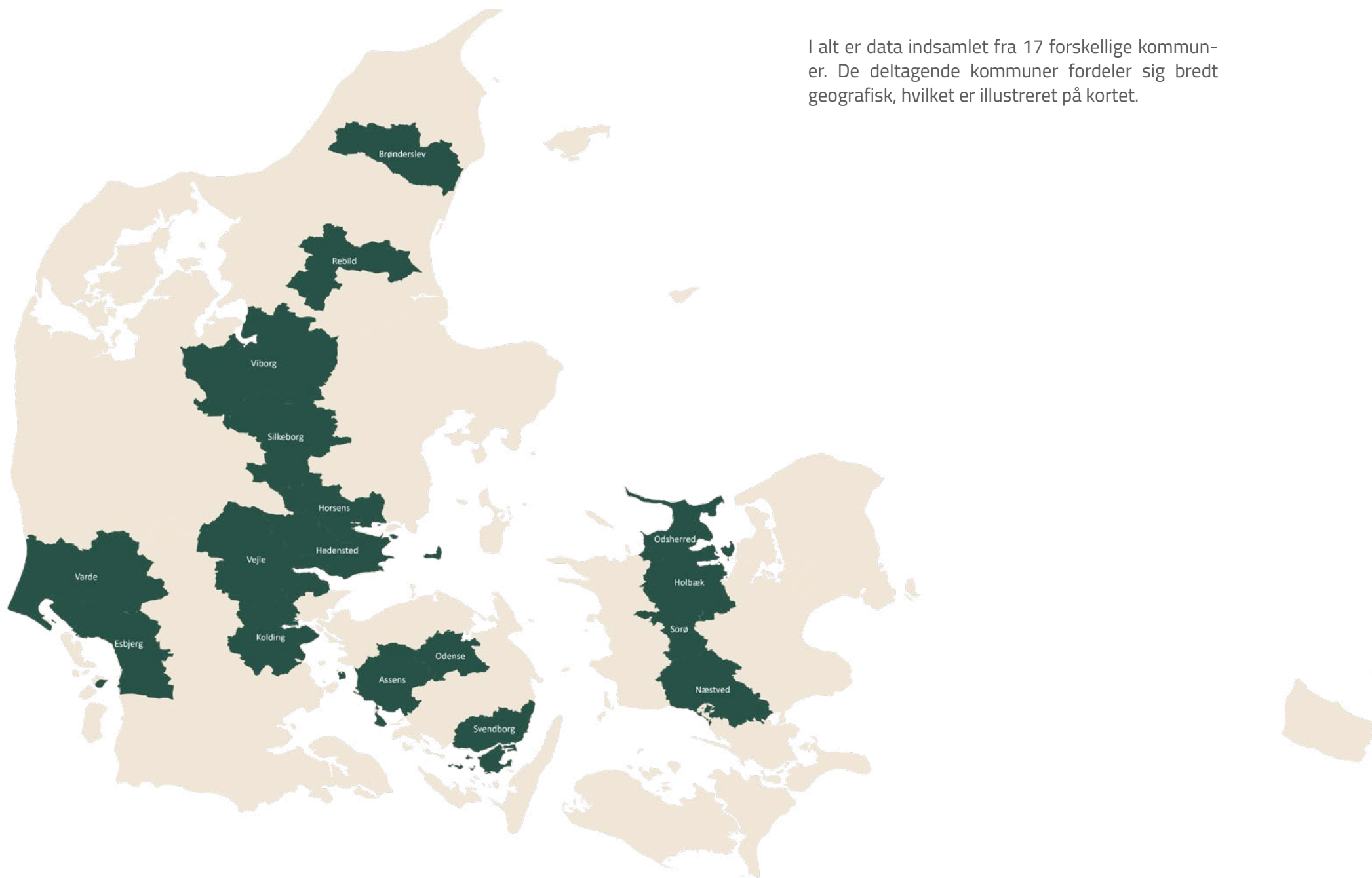
- Sagsbehandlere
- Teamledere/afdelingsledere
- Uddannelsesambassadører
- UU-vejledere
- Vejledere uden myndighed

Når ordet **informanter** nævnes, refereres der igennem rapporten til medarbejdere i det kommunale ledighedssystem.

Der er forsøgt at give indsigt i, hvordan borgerne oplever at få informationer om erhvervsuddannelserne. Dette har dog ikke været muligt på grund af en stram lovgivning på området, der sikrer, at de ledige borgere ikke må kontaktes. Der er forsøgt gennemført både dybdeinterviews og et kvalitativt spørgeskema for at blive klogere på borgernes oplevelse af systemet, samt deres viden om erhvervsuddannelserne. Kommunerne har ikke haft mulighed for at påtage sig ansvaret for at informere om og rykke for besvarelser af spørgeskemaet. Derfor er dataindsamlingen blevet begrænset i forhold til omfanget af respondenter, der besvarede spørgeskemaet. Med henblik på at sikre et fortsat stærkt datagrundlag, er borgerperspektivet derfor helt udeladt i nærværende rapport. Datagrundlaget er for spinkelt til at drage repræsentative konklusioner.

Det skal dog pointeres, at målgruppens perspektiv er repræsenteret og foldet ud i Adfærsundersøgelse Grundforløb 2 elever. GF2-rapporten har et betragteligt omfang af informationer og indsigter om beslutningen set fra elevernes perspektiv. Som nævnt findes relevante udklip fra rapporten og resultater angående ledige, der starter på GF2, i appendiks.

I alt er data indsamlet fra 17 forskellige kommuner. De deltagende kommuner fordeler sig bredt geografisk, hvilket er illustreret på kortet.

Kapitel 2

Det typiske forløb

I dette kapitel opnås indblik i opbygningen af nærværende rapport. Opbygningen tager afsæt i et typisk ledighedsforløb. Kapitlet giver overblik over, hvornår og hvordan de forskellige opdelinger af ledige borgere finder sted, samt hvilken indvirkning dette har på borgerens forløb.

LEDIGHEDSFORLØB DANNER RAMME OM RAPPORTEN

Ledighedsforløb danner ramme om rapporten

Når en borger melder sig ledig gennemgår vedkommende typisk et forløb, der er tilrettelagt af kommunen. Forløbet kan variere fra kommune til kommune, men ifølge undersøgelsens data er der en overordnet struktur, som bringer den ledige igennem processen. Detaljerne kan afvige, men de overordnede linjer gennemgås i det følgende. Nedenstående illustration viser forløbet for den typiske ledige borger:

AFKLARING	VEJLEDNING	BESLUTNING	ONBOARDING	FASTHOLDELSE
-----------	------------	------------	------------	--------------

Dette forløb fungerer som ramme for rapportens kapitelinddeling. Derfor har hver af de fem elementer i forløbet sit eget kapitel:

Kapitel 3: Afklaring

Kapitel 4: Vejledning

Kapitel 5: Beslutning

Kapitel 6: Onboarding

Kapitel 7: Fastholdelse

Afklaring

Når en borger melder sig ledig og søger om offentlig ydelse, henvises vedkommende til en visitationssamtale. Herunder **afklares** det, hvilken målgruppe i systemet den ledige tilhører. De forskellige målgrupper gennemgås i nærværende **kapitel 3**. I dette forløb afklares det også, hvilken del af systemet, borgeren er tilknyttet, i henhold til hvilken ydelse den ledige er berettiget.

Nedenstående giver overblik over indkomstklassifikationer:

Dagpenge	Kontanthjælp	Uddannelseshjælp
Dagpengemodtagere er ledige, der er forsikrede gennem a-kasse. Dette berettiger til dagpenge i 2 år inden for en periode på 3 år. I systemet vil de ofte benævnes Forsikrede ledige.	Kontanthjælpsmodtagere er ledige mellem 30 år og 67 år uden andet forsørgelsesgrundlag. Samt unge under 30 år der har en erhvervskompetencegivende uddannelse.	Unge under 30 år der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og som ikke har andet forsørggrundlag. Ydelsen svarer til kontanthjælp - blot for unge.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: Ydelser ved ledighed.

Ud over de tre ydelsestyper skelner systemet også imellem en række andre målgrupper. Herunder blandt andet sygedagpengemodtagere, førtidspensionister og fleksjobgodkendte. Initiativer desangående er ikke inddraget i undersøgelsen, da målgrupperne ikke umiddelbart er relevante for erhvervsskolerne i forhold til målrettede tiltrækningsindsatser.

Vejledning

Når det er afklaret, hvilken gruppe af ledige borgeren tilhører, tildeles en sagsbehandler, der beskæftiger sig med den konkrete målgruppe. Det kan for eksempel være en sagsbehandler, som sidder med forsikrede ledige over 30 år. Hvad angår **vejledning** mod uddannelse, så findes der forskellige retningslinjer for omfanget af denne, hvilket gennemgås i **kapitel 4**.

Beslutning

Når en ledig borger skal træffe en endelig **beslutning** om at starte på en erhvervsuddannelse, så er meget overladt til deres eget initiativ. Herunder informationssøgning i forhold til hvilke uddannelser der kunne være interessante og relevante for vedkommende. I **kapitel 5** ses analyseresultater, der behandler placeringen af borgeren i forhold til erhvervsskolen igennem systemet. Herunder også videreformidling af relevant viden med henblik på at beslutte at påbegynde en uddannelse.

Onboarding

Undersøgelsen peger på, at målgruppen ofte kommer med barrierer der gør det uforudsigeligt og vanskeligt at skulle **påbegynde en uddannelse**. Her har kommunerne nogle ønsker om at optimere samarbejdet omkring, når ledige påbegynder en erhvervsuddannelse for at sikre sig, at de får den bedste start som formodes at være den sikreste vej til fastholdelse. Disse ønsker behandles i **kapitel 6**.

Fastholdelse

Kommunerne har deres egne indsatser, der hjælper med at sikre, at borgerne ikke kommer tilbage i ledighedssystemet. Tanken bag opmærksomheden på **fastholdelse** er at leve op til de krav, der er til kommunerne om, at det højest opnåelige mål er at sikre, at borgerne varigt selv kan forsørge sig selv. Kommunernes opmærksomhed på fastholdelse behandles i **kapitel 7**.

Kapitel 3

Afklaring

Dette kapitel åbner for ledighedssystemets opbygning og strukturer i relation til arbejdet med ledige, som potentielt kan starte på en uddannelse. Der opnås særligt indblik i den systemiske forståelse af, hvad der ligger til grund for eventuelle afklarings- og vejledningsindsatser, som målretter sig uddannelsessystemet.

LEDIGHEDSSYSTEM TIL AFKLARING VEDRØRENDE UDDANNELSE

VISITATIONSSAMTALE

ALDER

BORGEREN MØDES BÅDE AF PLIGT OG RET

MYNDIGHEDS- VERSUS IKKE-MYNDIGHEDSARBEJDE

VARIGHED

AFKLARING

VEJLEDNING

BESLUTNING

ONBOARDING

FASTHOLDELSE

Ledighedssystem til afklaring vedrørende uddannelse

Ledige borgere deles i tre målgrupper

Kommunernes arbejde med de ledige borgere sker ud fra en universal opdeling af borgerne med afsæt i den enkeltes aktuelle situation. Opdelingen foretages gennem en såkaldt visitationssamtale, gennemført af bestemte medarbejdere i jobcentret. Vurderingen af denne opdeling sker på baggrund af lovgivningen. Her opdeles de ledige i tre kategorier:

Åbenlyst
uddannelsesparat

Uddannelsesparat

Aktivitetsparat

Denne tredeling vil behandles yderligere og mere detaljeret i de kommende afsnit.

Visitationssamtale

Når en borger melder sig ledig på jobnet.dk, indkaldes de til en visitationssamtale inden for en uge. Ved denne visitationssamtale gennemgår en medarbejder i jobcentret en række spørgsmål omkring den lediges fortid, aktuelle situation og fremtidsplaner. Derudover informeres om borgerens forpligtelser i forbindelse med deres ledighed.

For nogle kommuner gør det sig gældende, at Den Kommunale Ungeindsats har en samtale med de unge under 30 år inden visitationssamtalen. Denne iværksættes for at afsøge, hvorvidt den unge evt. kan vendes i døren og dermed komme hurtigt videre i job eller uddannelse, og som følge heraf undgå et forløb i ledighedssystemet.

Visualisering på næste side giver indsigt i de overordnede rammer for en visitationssamtale. Skemaet er lavet ud fra kvalitativ data i form af interviews og skriftligt materiale, der er indsamlet gennem nøglemedarbejdere i kommunerne. Derfor viser skemaet et sammendrag af den generelle fremgangsmåde der tilsyneladende gør sig gældende, set ud fra data.

Der **informerer** om:

Formålet med visitationssamtalen	✓
Sagsbehandlers rolle	✓
Orientering om krav til registrering i jobcentrenes systemer fx CV og Joblog på jobnet, opdatering af MinPlan	✓
Ret og pligt	✓
Indhentet information: kørekort, misbrug, straffeattest, ferie m.m.	✓
Rådighed for arbejdsmarkedet	✓
Jobsamtaler skal afholdes cirka 4 gange årligt, dog med 2 samtaler inden for de første 3 måneder af ledighedsperioden	✓
Sanktioner ved udeblivelse fra eksempelvis samtaler	✓
Vurdering af behov for læse-, skrive- og regnetest	✓
Liste over vikarbureauer og jobbanker	✓

Der **samtaler** om:

Eget arbejdsmarkedsperspektiv
Jobmål ift. borgerens reelle kompetencer og formåen
Uddannelse samt faglige- og praktiske ressourcer
Ønske om at få foretaget en Realkompetencevurdering

Kvantitativ forskel på vægtning af information og samtale

Det tydeliggøres, at kommunens visitationsmedarbejdere arbejder ud fra to rammer for samtalen:

- Information
- Samtale

Den informerende eller oplysende del af visitationssamtalen kredser om ret og pligt og tager afsæt i en tjekliste som ramme for visitationssamtalen. Disse tjeklister varierer fra kommune til kommune og tager afsæt i kommunens retningslinjer i samspil med lovgivningens bestemmelser på området. Den del af samtalen, der tager udgangspunkt i **dialog** med den ledige, er også forskellig på tværs af kommuner. Data viser, at denne del af visitationssamtalen ofte foregår håndholdt og er forskellig, alt efter hvilken medarbejder der varetager opgaven.

Ud fra denne visitationssamtale opdeles borgerne i de tre grupperinger: Åbenlyst uddannelsesparat, uddannelsesparat og aktivitetsparat. I det næste gives indblik i de tre målgrupper:

Åbenlyst uddannelsesparat

Har ikke behov for hjælp og støtte.

Forventes inden for kort tid at kunne påbegynde en uddannelse.

Forventes at kunne forsørge sig selv indtil uddannelsesstart.

Får uddannelsespålæg.

Skal søge jobs også selvom der er søgt uddannelse.

Stå til rådighed for arbejdsmarkedet:

- Tage imod tilbud om arbejde.
- Deltage i jobrettede samtaler og tilbud.
- Tage kontakt til arbejdsgivere.
- Kunne tage et job med én dags varsel.

Kilde: Borger.dk: Arbejde, dagpenge, ferie.

Beskæftigelsesministeriet: Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Uddannelsesparat

Forventes inden for 12 måneder at kunne påbegynde en uddannelse og gennemføre på ordinære vilkår.

Forventes at kunne forsørge sig selv under uddannelse vha. SU, elevløn eller lign.

Får uddannelsespålæg.

Stå til rådighed for arbejdsmarkedet:

- Deltage i jobrettede samtaler og tilbud. Formålet er at blive klar til at starte på en uddannelse.
- Kunne tage et job med én dags varsel.

*Kilde: Borger.dk: Arbejde, dagpenge, ferie.
Beskæftigelsesministeriet: Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats.*

Aktivitetsparat

Forventes ikke at kunne påbegynde en uddannelse inden for 12 måneder.

Borgere der har udprægede faglige, sociale eller helbredsmæssige udfordringer.

Forventes at kunne udvikle evner til på sigt at kunne forsørge sig selv. Men har brug for hjælp og støtte længere tid end 12 måneder for at kunne gennemføre uddannelse på ordinære vilkår.

Pligt til at forbedre arbejdsevne i samarbejde med jobcentret.

Målet er, at borgeren skal kunne forsørge sig selv.

Stå til rådighed for arbejdsmarkedet:

- Deltage i tilbud fra jobcentret.
- Søge jobs som jobcentret henviser til.
- Kunne tage et job med én dags varsel.

*Kilde: Borger.dk: Arbejde, dagpenge, ferie.
Beskæftigelsesministeriet: Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats.*

Af de tre foregående figurer ses det, at der er forskellige forventninger til borgeren alt efter hvilken af de tre grupper, den ledige tilhører. At stå til rådighed for arbejdsmarkedet kræver således noget forskelligt, alt efter hvilken målgruppe man tilhører. Såfremt den ledige ikke lever op til de krav, der stilles om blandt andet at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, så har kommunen ret til at give borgeren sanktioner.

Ifølge informanterne bør det bemærkes, at en betragtelig stor gruppe borgere af de uddannelsesparate og aktivitetsparate har psykiske eller sociale udfordringer. Det vurderes i systemet, i hvilken grad eksempelvis en diagnose vil stå i vejen for eventuel uddannelse på nuværende tidspunkt. Undersøgelsen viser, at der her ud fra tilrettelægges målrettede indsatser alene med det formål, at få borgeren til at forsørge sig selv.

I følge data skelnes der uformelt set imellem 'den øvre del' og 'den nedre del' af henholdvis de uddannelsesparate og de aktivitetsparate. Informanterne definerer ofte grupperinger af ledige dergår på tværs af systemets forståelse af målgruppeopdelinger. Udbredt er blandt andet en gruppering der sammenholder 'den øvre del' af de aktivitetsparate og 'den nedre del' af de uddannelsesparate.

Ud over de tre ovenfor nævnte grupperinger af de ledige, så er alder en afgørende faktor for hvilke dele af beskæftigelsesindsatsen, der igangsættes gennem ledighedsforløbet. I lovgivningen er der krav om, at alle unge op til 25 år skal tilbydes ekstraordinær uddannelsesvejledning.

Alder

Den Kommunale Ungeindsats er en del af ledighedssystemet og koordinerer indsatser, der er rettet mod unge mellem 15 og 25 år. Denne koordinering sker på tværs af uddannelses- og beskæftigelses og socialindsatsen (Børne- og Undervisningsministeriet: *Den Kommunale Ungeindsats*). Ifølge data gælder det i mange kommuner, at indsatsen efterleveres op til 30 år. Ungdommens Uddannelsesvejledning ligger ofte under Den Kommunale Ungeindsats i de respektive kommuner. Det fremgår af lovgivningen, at Den Kommunale Ungeindsats aktivt skal opsøge unge der ikke har en færdiggjort uddannelse eller som er beskæftiget mindre end 30 timer ugentligt (Ibid.).

Kerneopgaven er at bringe de unge tættere på uddannelse eller varig beskæftigelse. Dette gennem en "samlet afvejning af tilbud og indsatser, som kan bringe unge tættere på job og uddannelse" (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: *Vejledning om lov om en aktiv beskæftigelsesindsats*). I denne del af systemet understøttes de unge ofte gennem uddannelseshjælp (satserne for uddannelseshjælp er på niveau med SU). Uddannelseshjælp er kontanthjælp for ledige unge under 30 år. Ifølge informanterne skal ordet i sig selv henlede tankerne på uddannelse. Forsikrede unge, der er tilknyttet Den Kommunale Ungeindsats, får dog dagpenge.

Så snart den ledige fylder 30 år overgår vedkommende til jobcentret og har derefter udelukkende kontakt til sagsbehandler. Sagsbehandleren har dog mulighed for at tilkalde en vejleder med indsigt i uddannelsessystemet. Data viser, at arbejdsgangen afhænger af de enkelte medarbejdere og tager afsæt i, hvorvidt sagsbehandleren selv vurderer, at der er behov for at inddrage en vejleder.

For borgere, der er over 30 år, gælder det, at kommunen har mulighed for at tilbyde et uddannelsesløft. Dette kræver, at den ledige er ufaglært eller har en forældet uddannelse. En uddannelse defineres som forældet, hvis det er mere end fem år siden, borgeren har haft arbejde på baggrund af uddannelsen. Ifølge reglerne for uddannelsesløft må uddannelsen ikke overstige en erhvervsuddannelse (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: *Uddannelsesløft*). Borgeren er ikke forpligtet til at tage imod tilbud om uddannelsesløft men er tvunget til at påbegynde uddannelsen, hvis vedkommende har takket ja til tilbuddet. Et uddannelsesløft betyder endvidere, at borgeren kan få 80 % af sine dagpenge med under grundforløbet.

Borgeren mødes både af pligt og ret

Uanset hvilken gruppe borgeren tilhører, er der en række krav og tilbud, som møder borgeren igennem ledighedsforløbet. Kommunerne afholder løbende møder med borgeren – både for at vejlede mod job men i særdeleshed også for at sikre, at borgeren lever op til de krav, der stilles til dem. Ifølge informanterne gælder det at, der for nogle borgere afsættes ressourcer til at vejlede mod uddannelse.

Modtager borgeren uddannelseshjælp, får vedkommende (18-30 årige) et uddannelsespålæg. Uddannelsespålægget for dagpengemodtagere retter sig dog alene mod borgere op til 25 år.

“Når du modtager uddannelseshjælp, får du et uddannelsespålæg. Du bliver derfor bedt om at komme med forslag til uddannelser og søge om optagelse på en eller flere af dem. Indtil du starter på din uddannelse, skal du i videst mulig omfang arbejde og forsørge dig selv. (...) Det gælder også, selvom din kommune vurderer, at du ikke umiddelbart har de nødvendige forudsætninger for at starte på en uddannelse. (...)

Alternativt skal du arbejde for din uddannelseshjælp i fx en nytteindsats. Nytteindsats kan bestå i samfundsnyttige opgaver hos offentlige arbejdsgivere. Det kan fx være at tage plejehjemsbeboerne med på en ekstra tur, at lave supplerende kundeservice på et hospital ved fx at hjælpe pårørende med at finde rundt eller at gå til hånd og hjælpe en pedel med småopgaver på en uddannelsesinstitution. (...)

Uddannelsespålægget fungerer som en slags ramme for samarbejdet mellem dig og din kommune, indtil du vælger uddannelse og starter på den. I uddannelsespålægget bliver din indsats hen imod uddannelse beskrevet. For selvom du har særlige udfordringer, skal du sammen med din kommune have et mål om, at du på sigt skal i uddannelse – også selvom vejen til uddannelse kan være lang.”

Kilde: Borger.dk: Arbejde, dagpenge, ferie. Uddannelseshjælp.

Når borgeren har et uddannelsespålæg, betyder det, at vedkommende selv skal finde og foreslå uddannelser, som den ledige selv finder relevant eller interessant. Herudfra skal der søges om optagelse på én eller flere af disse relevante uddannelser.

Undersøgelsens data viser, at den generelle retorik i samtaler med de ledige ofte tager afsæt i en lovgivningsretorik med udgangspunkt i bestemte retningslinjer for, hvilke informationer borgeren skal have omkring deres ledighed. Informanterne fortæller, at disse informationer i første omgang kredser om, hvilke forpligtelser borgeren skal opfylde for at undgå sanktioner i forbindelse med udbetaling af offentlige ydelser.

For ledige borgere gælder det, at man har pligt til at møde op og tage imod samtlige tilbud, som jobcenteret tilbyder. Dette kan eksempelvis være vejledningsforløb, virksomhedspraktik, nytteindsats eller øvrige tilbud der er jobrettede. Såfremt borgeren ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse er der pligt til at tage en læse-, skrive- og regnetest. En informant fortæller om hensigten med en række tilbud i kommunen herunder nytteindsatsen:

Altså der er jo det formål, at man skal gøre noget for sine penge. Man kan ikke bare komme ind i systemet og så sidde og slikke sol. Man skal give noget. Det gør jeg også. Man skal gøre nytte.

Det er derfor, borgerne kommer ud i det, vi kalder nytteindsatsen. Det virker. Så skal de nok gøre en masse for at komme videre. Og så er det også en mulighed for, at vi kan se borgeren lidt an. For hvis vi skal sælge dem til en arbejdsgiver, så nytter det jo ikke noget, at det er en, der er mandag-fredags-syg.

Myndigheds- versus ikke-myndighedsarbejde

I systemet skelnes også mellem medarbejdere med og uden myndighed. Dette har betydning for, hvilke forpligtelser medarbejderen har i forhold til eksempelvis at indberette viden i borgerens sag. Data viser, at dette ofte har betydning for, hvordan borgeren bruger og inddrager den kommunale medarbejder.

Jeg har ikke myndighed. Det er jeg forskånet for.

Det giver mig en frihed til at kunne tale mere fortroligt og opbygge en god relation, som er vigtig for, at jeg kan guide dem til, hvor de gerne vil hen.

Jeg arbejder sammen med rigtig mange forskellige netværksgrupper. Jeg har coaches med indover. Guider, mentorer, UU-vejledere og virksomhedskonsulenter. Jeg har rigtig mange tråde, jeg kan trække i, når jeg får et godt billede af en ung, der kunne have brug for noget, som jeg ikke kan hjælpe med.

Med udgangspunkt i det foregående indblik i ledighedssystemets opbygning, vil det kommende kapitel omhandle, hvordan borgere i ledighedssystemet vejledes mod uddannelse.

Varighed

Ifølge informanterne forventer man i systemet, at et ledighedsforløb typisk varer 13 uger. Det vil sige, at systemet er bygget op om særligt intensiverede indsatser i de første 13 uger af borgerens forløb. Flere informanter påpeger dog, at dette er en systemorienteret forventning, og ikke nødvendigvis således det forholder sig i virkeligheden. Informanternes oplevelse er nemlig, at mange ledighedsforløb strækker sig over længere tid end 13 uger. Man defineres som langtidsledig, når man har været ledig i mindst 80 procent af tiden inden for de seneste 12 måneder (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: *Viden og inspiration om langtidsledighed*). Ifølge Danmarks Statistik var der i februar 2021 i alt 27.863 arbejdsløse i Danmark der var langtidsledige (dst.dk).

Kapitel 4

Vejledning

Dette kapitel giver indsigt i, hvordan de ledige borgere vejledes mod uddannelse. Herunder hvordan information tilegnes i systemet og videreformidles til borgerne.

INDIVIDUEL VEJLEDNING

POSITIVLISTEN

VIRKSOMHEDSORIENTERET VEJLEDNING

VEJLDNINGSFORUDSÆTNINGER

ORGANISERING OG SAMARBEJDE PÅ TVÆRS I LEDIGHEDSSYSTEMET

AFKLARING

VEJLEDNING

BESLUTNING

ONBOARDING

FASTHOLDELSE

..... Individuel vejledning

I samtaler med borgeren tages ofte udgangspunkt i den enkeltes behov og erfaringer. Dette er i følge informanterne noget man arbejder ud fra i det daglige og altid har for øje, fordi det er meldt ud fra politisk side, at der altid bør tages udgangspunkt i den enkeltes situation. Jobcentrene mener efter egen overbevisning, at de ikke blot vejleder til ret og pligt men også vejleder borgeren i, hvilke muligheder der findes.

Data viser, at når mulighederne forelægges, kredses der ofte om forskellige forløb eller puljer, som den ledige har mulighed for at gøre brug af. Medarbejderen i ledighedssystemet tilrettelægger efter den enkelte borger. Der findes derfor ikke rammer for, hvordan samtalerne foregår, eller hvilke medarbejdere der varetager specifikke vejledningsopgaver. Dette afhænger, i følge informanterne, af den enkelte borger men i særdeleshed også af den enkelte medarbejder, der gennemfører den specifikke samtale. Vejledning mod uddannelse sker derfor i et samspil med vejledning mod job, hvor job er præferencen i langt de fleste tilfælde. Formålet med at vejlede den ledige mod uddannelse skal være, at der er udsigter til job efter endt uddannelse, således at borgeren ikke på sigt ender tilbage på offentlig forsørgelse.

Vend i døren

For unge under 30 år, der er tilknyttet ledighedssystemet, gælder det i langt de fleste kommuner, at medarbejderne i begyndelsen af borgerens ledighedsforløb forsøger at få dem til at vende i døren og dermed have så kort et forløb som muligt. Dette resultat ses af undersøgelsens datagrundlag. Det er særligt de åbenlyst uddannelsesparate, som kan vendes i døren. Det drejer sig om cirka hver 10. af de uddannelsesparate, der erklæres åbenlyst uddannelsesparat (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: *Den gode ungeindsats i jobcentrene*). At vende i døren gøres eksempelvis ved at stille uddannelsesmuligheder op for den ledige, eller ved at gøre borgeren klart, hvad det er for et system vedkommende er på vej ind i, og hvad dette vil kræve af vedkommende. At forsøge at vende den unge i døren på vej ind i ledighedssystemet gælder dog ifølge data ikke de borgere, der allerede er tilmeldt en Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Disse borgere har ofte psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser, der gør, at de ikke er i stand til at gennemføre en ordinær uddannelse.

Samarbejde mellem vejledere og sagsbehandlere

Nogle medarbejdere i systemet varetager opgaver som sagsbehandlere andre som vejledere. Samtlige ledige er tilknyttet en sagsbehandler. Data viser, at sagsbehandleren i langt de fleste tilfælde varetager vejledningen af den ledige. Det vil sige at sagsbehandler udfører flere forskellige opgaver, der tilsammen udgør borgerens sag. Herudover findes der medarbejdere med specifikke vejledningsopgaver. Dette er vejledere, der oftest er ansat under Den kommunale Ungeindsats (KUI) eller UU-vejledningen og derfor kun vejleder ledige, som tilhører målgruppen for KUI.

Det er oftest unge under 30 år, der ikke har færdiggjort en ungdomsuddannelse, som tilbydes denne type vejledning, der retter sig direkte mod ungdomsuddannelse. De medarbejdere, der vejleder i denne henseende, har kompetencer, baggrund og viden til at vejlede i uddannelse. Dog er det ikke alle ledige, som tilbydes individuel uddannelsesvejledning. Såfremt borgeren ikke tilhører en bestemt målgruppe med vejledningsret, varetages vejledning mod uddannelse, ifølge informanterne, i de fleste tilfælde af en myndighedsperson/sagsbehandler.

Når det kommer til at vejlede borgeren mod uddannelse, så afhænger dette i høj grad af den enkelte borger og dennes forløb. Data viser, at myndighedspersonen selv vurderer, hvilke indsatser der skal til for at hjælpe borgeren på vej mod at kunne forsørge sig selv. Såfremt det vurderes, at den ledige bør overveje uddannelsesmuligheder, er kutymen ofte at tale ind i de uddannelser, der umiddelbart vurderes som relevante for borgeren. Kriterierne for relevante uddannelser vil, som tidligere nævnt, først og fremmest fokusere på arbejdsmarkedsbalancen. Dernæst vil de fokusere på borgerens relevante erhvervs erfaring og eventuelle afsluttede eller uafsluttede uddannelser. Sagsbehandleren har i langt de fleste tilfælde mulighed for at inddrage en medarbejder i systemet, der i forvejen varetager vejledningsopgaver, og derfor har en viden om området. Data viser at dette dog kun sker sjældent, idet systemets generelle arbejdsgange tilsigter at inddrage så få medarbejdere som muligt, med mindre borgeren tilhører helt specifikke grupper, der har fået bevilget ekstra timer til hjælp af kommunen.

Ved Den Kommunale Ungeindsats er de unge under 30, der erklæres Åbenlyst Uddannelsesparate eller Uddannelsesparate, ikke omfattet af tilbud om individuel vejledning. Der er hermed en systemforståelse af, at de unge i disse to målgrupper også er parate til at vælge uddannelse. Vejledningstilbud, der retter sig mod omtalte målgrupper, er derimod funderet i kollektive aktiviteter. Data viser, at vejledningen er et tilbud, de unge ikke kan sige nej til. Det vil sige, at eksempelvis kollektive forløb ved UU-vejledningen kræver midlertidig mødepligt af de unge, der er på uddannelseshjælp.

Positivlisten

For de ledige i målgruppen, som er berettiget til uddannelsesløft, gælder det, at vejledningen først og fremmest kredser om den såkaldte positivliste. Vælges en uddannelse fra denne liste har borgeren ret til at få 110 % af dagpengesatsen, som understøttelse under grundforløb 2. I de fleste tilfælde sker vejledningen med positivlisten under en samtale ved jobcentret, eller igennem de kommunale bindeled den ledige er i kontakt med. Ved en samtale bliver positivlisten forelagt den ledige, og snak om eventuel uddannelse tager afsæt heri. Formålet er at motivere den ledige til at påbegynde en af uddannelserne fra listen som alternativ til at komme i beskæftigelse og forsørge sig selv. Ved at vejlede så vidt muligt mod uddannelser på positivlisten forventes det, at muligheden for 110 % dagpenge under grundforløbet er attraktivt og motiverende for, at borgeren vælger at starte på en erhvervsuddannelse.

De kommunale medarbejdere tager ofte udgangspunkt i den enkelte borgers tidligere erfaringer for at finde ud af, hvilken af uddannelserne der kunne være relevante for den ledige.

Informanterne beretter om, at de ofte gennemgår egne sagsstammer*, for at afsøge, hvorvidt der er eventuelle borgere i systemet, der kunne være berettiget til uddannelsesløft for hermed at tilbyde dem dette. I det brede perspektiv er fokus at informere borgeren om deres ret til uddannelsesløft ud fra de opstillede kriterier.

*En sagsstamme er den samling af sager, som den enkelte medarbejder i kommunen sidder med. Det vil sige, at en medarbejders sagsstamme eksemplvis kan udgøre 35-60 borgere, som vedkommende skal betjene. Det er ofte organiseret ud fra CPR-numre (Dansk Socialrådgiverforening: *Undersøgelse af socialrådgiveres sagstal på beskæftigelsesområdet i kommunerne*).

Ifølge Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) er der indgået en midlertidig aftale om ekstraordinært løft af ledige. Denne aftale giver ledige en mulighed for et uddannelsesløft på 110 % af deres dagpengesats. Dette gælder såfremt den ledige vælger en uddannelse indenfor udspecificerede mangelområder. Det kræver dog, at den ledige modtager dagpenge, er fyldt 30 år og er ufaglært eller faglært med en forældet uddannelse (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: *Midlertidig ret til uddannelsesløft inden for mangelområder*).

På baggrund heraf er der af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, udfærdiget en liste med konkrete uddannelser eller specialer, som giver ret til at få forhøjet dagpengesats under uddannelse. Den midlertidige ordning med mulighed for 110 % dagpenge under uddannelse er tiltænkt at slutte ved udgangen af 2021.

Virksomhedsorienteret vejledning

Det er det andet ben vi har. At servicere virksomhederne med den arbejdskraft de har brug for. Det gør vi for eksempel med vores virksomhedskonsulenter, der kører rundt og har kontakten til virksomhederne i kommunen. Og så samarbejder vi med vores andre afdelinger og forvaltninger internt.

Så vi sikrer, at vi tværkommunalt arbejder kryddsservice og tager de ledige ind, hvis der er steder i kommunen, hvor man kunne have brug for deres arbejdskraft.

Når vi kigger på arbejdsmarkedsbalancen, så kigger vi jo også på, hvor der er mangel på arbejdsmarkedet. For os handler det jo om, at man ikke uddanner til ledighed. De unge vælger tit efter, hvad de har interesse i, men det er jo ikke altid der, hvor der er jobs.

Gennem møder med borgeren i ledighedssystemet forsøger medarbejderen (i de fleste tilfælde sagsbehandleren) at leve op til de generelle mål for systemet. I følge informanterne er den fornemste opgave at sikre, at den ledige bliver selvforsørgende og ikke falder tilbage i systemet på et senere tidspunkt.

Derudover viser data, at det er centralt, at jobcentre skal servicere virksomhederne og tilpasse vejledningen efter udbud og efterspørgsel i forhold til arbejdsmarkedsbalancen. I dette arbejde står kommunens virksomhedskonsulenter centralt. De bidrager til indsigt i lokale virksomheders behov og sikrer samarbejde mellem ledighedssystemet og arbejdsmarkedet. Hvis den ledige borger vælger at starte på en erhvervsuddannelse, så er kommunens virksomhedskonsulenter nogle gange behjælpelige med at finde en læreplads blandt lokale virksomheder. Ingen af undersøgelsens informanter er bekendt med samarbejde mellem kommunens virksomhedskonsulenter og erhvervsskolernes virksomheds-/praktikpladskonsulenter. Blandt informanterne er der heller ikke udpræget kendskab til virksomhedskonsulenternes arbejdsform og netværk ud i virksomhederne. Det varierer dog, ifølge data, fra kommune til kommune.

Det er med udgangspunkt i målet om at servicere virksomhederne, at kommunen forsøger at præge ledige borgere til specifikke uddannelser, der kan bidrage til at udfylde huller i arbejdsmarkedet. Eksempelvis i de brancher hvor der mangler flere faglærte.

Vejledningsforudsætninger

Medarbejderne tilegner sig viden

Når det gælder om for medarbejderne at tilegne sig viden om uddannelsessystemet og holde sig ajour med ændringer i udbud, opbygning, optagelse, krav, indhold m.m., så sker dette ifølge data gennem håndholdte metoder. At tilegne sig viden om erhvervsuddannelserne sker fortrinsvis for de medarbejdere, hvor opgaven er pålagt. Det ses af data, at det primært gør sig gældende for vejledere. Dette betyder, at medarbejdere der udelukkende har myndighedsarbejde selv afgør, hvor meget viden om uddannelsessystemet de tilegner sig, og hvornår de gør det.

Der er tre overordnede måder hvorpå medarbejderen i ledighedssystemet tilegner sig viden om erhvervsuddannelserne. Denne tredeling er defineret ud fra analyse af undersøgelsens kvalitative data, i form af interviews med nøglemedarbejdere i ledighedssystemet.

Gennem besøg på erhvervsskolerne

Samtlige informanter fra kommunerne beretter om to årlige besøg på erhvervsskolerne. Her bliver hele afdelingen af vejledere ofte inviteret ind på en erhvervsskole, hvor repræsentanter fra skolen holder oplæg, og hvor deres egen afdeling derefter ofte afholder et internt møde på erhvervsskolen. Ifølge informanterne sker disse arrangementer på skiftende skoler og skiftende adresser, hvilket giver dem et indblik i hverdagen og rammerne på erhvervsskolen.

Til gengæld giver det udelukkende indblik i den specifikke skole på den specifikke lokation, hvorefter der går et halvt år, før der opnås indblik i en ny skole eller adresse. Dermed kan der gå flere år imellem at medarbejderne i ledighedssystemet bliver opdateret med viden om specifikke adresser mv. Hvorfor den enkelte medarbejders viden hurtigt risikerer at blive uaktuel.

Gennem videresendte mails fra leder

I de fleste afdelinger indenfor ledighedssystemet opnår medarbejderne viden om erhvervsuddannelserne og erhvervsskolerne gennem mails fra skolerne, der er sendt til en afdelingsleder.

Dette kan være enkeltstående informationer om fx ændringer i krav til en specifik uddannelse, trykt materiale i forskellige formater eller lignende.

Gennem mundtlig videreformidlet information

De fleste afdelinger i det kommunale ledighedssystem afholder ugentlige afdelingsmøder. Ved disse møder videreformidles ny information fra erhvervsskolerne. Dette foregår gennem mundtlig overlevering fra en medarbejder, der har fået informationen om ændringer eller nyheder om de erhvervsuddannelser, der udbydes i eller omkring kommunen.

Informationer som lederen i afdelingen er blevet bekendt med, videreformidles også til medarbejderne ved disse møder.

Organisering og samarbejde på tværs i ledighedssystemet

I det følgende opnås indsigt i, hvordan det kommunale ledighedssystem samarbejder, hvilket forudsætter opbygningen af systemet i forhold til borgerens placering i konteksten. Ifølge interviewpersonerne har kommunernes organisering afgørende betydning for, hvor meget samarbejde der er på tværs af systemet og for kvaliteten og omfanget af den vejledning borgeren får.

Netværk

Både det interne og eksterne samarbejde i ledighedssystemet bærer præg af en netværkskultur. Samarbejdet med erhvervsskolerne fungerer i høj grad i kraft af hvem, der kender hvem. Eksempelvis at den kommunale medarbejder har kendskab til bestemte vejledere på de respektive erhvervsskoler. Dette kendskab og kontakten er en forudsætning for, at den ledige borger vises videre til erhvervsskolen. Såfremt en borger er interesseret i en specifik erhvervsuddannelse, henvises vedkommende til at kontakte en specifik vejleder på den erhvervsskole, der er mest oplagt i forhold til borgerens aktuelle situation. Øvrige kriterier for at udvælge den relevante erhvervsskole sker på baggrund af borgerens egne ønsker og formål med en eventuel fremtidig uddannelse, som kommunen har en dialog med borgeren om.

Henvisningen til vejledere på erhvervsskolerne sker ofte ved, at medarbejderen har kendskab til vejlederens kontaktoplysninger, der videregives til borgeren med opfordring om selv at tage kontakten til skolen og afholde den videre snak alene i samarbejde med erhvervsskolen.

Samarbejdet med vejledere er afhængig af netværk og kendskab, og det samme gælder for det generelle samarbejde med erhvervsskolerne. Her ser flere informanter en udfordring i, at samarbejdet alene afhænger af den enkelte medarbejder i kommunen og medarbejderen på den enkelte erhvervsskole. Her peger de på de en problematik, når der eksempelvis kommer nye medarbejdere. Det kræver lang tids ansættelse for at opnå et samarbejde på tværs. Et samarbejde der er altafgørende for, hvilke indsatser borgeren får tilbudt, og hvordan vedkommende vises videre i systemet og ud til erhvervsskolerne.

Hvem er tæt på mit skrivebord?

Medarbejdernes fysiske placering i kommunen er af afgørende betydning for, hvem der samarbejder på tværs af organisationen internt, og hvordan de samarbejder i mødet med de ledige. Der er et betragteligt større samarbejde mellem de forskellige bindeled i mødet med de ledige i de kommuner, hvor medarbejderne sidder fysisk tæt. Det kan have betydning for erhvervsskolernes muligheder for samarbejde med kommunerne, idet de oftest skal have flere forskellige kontakter i kommunen, hvilket kan være en barriere.

Data viser at:

- Oftest er medarbejdere, ansat under Den Kommunale Ungeindsats (KUI), placeret fysisk tæt på hinanden og gør dermed brug af hinandens kompetencer i form af faglig sparring eller at bistå med videreformidling af konkret viden til specifikke borgere.
- Medarbejdere med vejledende funktion ønsker at blive mere involveret af sagsbehandlere. De inddrages primært når det ligger inden for de lovgivningsmæssige rammerne for, hvornår sagsbehandleren automatisk skal inddrage vejleder. Eksempelvis hvis borgeren er under 30 år eller hvis vedkommende er berettiget til et uddannelsesløft.

Ifølge informanterne er barriererne typisk et spørgsmål om ressourcer, en forankret kultur eller manglende kendskab til hinandens arbejdsområder. Myndighedssnitflader kan også være en barriere da det i nogle tilfælde opdeler de forskellige afdelinger internt i systemet. Samarbejde sker primært omkring de opgaver, hvor lovgivningen dikterer, at opgaverne skal varetages på tværs af medarbejdere eller afdelinger eller i samarbejde med andre kommuner.

Potentiale

Flere informanter peger på et behov for, at medarbejdere med myndighed får et dybere indblik i erhvervsskolerne og i højere grad opdateres med vigtig information fra erhvervsskolerne, på samme måde som vejlederne gør. Det vil potentielt kunne gøre, at disse medarbejdergrupper tidligere kan sætte ind omkring tanker om uddannelse – eller inddrage de relevante kolleger i dette tidligere i mødet med den ledige.

Sagsbehandlerne er jo ikke nær så tæt knyttet til erhvervsskolerne som KUI (red. Den Kommunale Ungeindsats) er. Men det kunne jo godt være at man skulle arbejde den vej. Altså hvorfor ikke tage de her sagsbehandlere med ind i erhvervsskolernes univers. For eksempel når vi har dialogmøder med erhvervsskolerne. Min erfaring er, at når man har kendskab til hinanden er barriererne bare meget mindre.

Kapitel 5

Beslutning

Gennem dette kapitel opnåes indblik i, hvordan borgeren hjælpes på vej til at træffe beslutningen om at påbegynde en erhvervsuddannelse. Herunder afdækkes også, hvordan de kommunale medarbejdere hjælper den ledige med at søge information om uddannelse.

VIDEREFORMIDLE INFORMATION

BORGERENS PLACERING I FORHOLD TIL ERHVERVSSKOLERNE

AFKLARING

VEJLEDNING

BESLUTNING

ONBOARDING

FASTHOLDELSE

Videreformidle information

Udover at vejledningen er rettet mod den enkelte borger og foregår relativt håndholdt, så videreformidles informationer om muligheder inden for erhvervsuddannelserne også forskelligt alt afhængig af den enkelte borger og den enkelte medarbejder. I de fleste tilfælde bruges ug.dk til at vise borgeren, hvilke muligheder der er for uddannelse. Informanterne fra medarbejdere i ledighedssystemet beretter, at de ved ledighedsforløbets start opfordrer borgeren til at bruge Jobkompasset på ug.dk for at blive mere afklaret på, hvilken retning borgeren selv kan og ønsker at gå. Kun i sjældne tilfælde anvendes karrierehjulet under en samtale. For det meste vil dette være en opgave, der ligger hos borgeren selv, som opfordres til at gå hjem og anvende jobkompasset.

Herudover opfordres borgeren til at gå på ug.dk og søge information om de specifikke uddannelser eller en specifik skole. Opfordringen lyder også på at besøge erhvervsskolernes hjemmeside. På næste side ses en model, der illustrerer, hvordan borgeren opfordres til at søge information. Modellen er lavet på baggrund af undersøgelsens data ud fra interviewpersonernes afdækning af, hvad der sker under vejlednings- eller jobsamtaler med de ledige.

Dialog om borgerens forudsætninger og erfaringer

Jobkompasset

ug.dk - Uddannelsessiderne

Erhvervsskolernes hjemmesider

Vejleder på erhvervsskolen

Beslutning

Ifølge informanterne blandt medarbejdere er det en bevidst strategi, at borgeren såvidt muligt selv skal gennemføre hvert et step i den ovenfor skitserede fremgangsmåde. Vejledere og sagsbehandlere i kommunen guider den ledige til, hvad der er mulige eller naturlige næste skridt i processen. Borgerne skal selv foretage det praktiske og selve informationssøgningen. Kommunen arbejder efter en overbevisning om, at borgeren kan få viden og indsigt for dermed at være bedre rustet til at påbegynde en eventuel erhvervsuddannelse.

Ifølge data opfatter kommunens medarbejdere den Forberedende Grundsuddannelse (FGU) som et attraktivt valg for unge borgere der har gavn af at afsøge muligheder og valg i forhold til fremtidig uddannelse. Derfor beskriver informanterne, hvordan borgere i målgruppen for FGU i høj grad motiveres til at påbegynde FGU, med forventning om at dette er en solid base for at tage en erhvervsuddannelse efterfølgende. FGU er i høj grad noget der, af informanterne, anses for at være en attraktiv mulighed for mange ledige borgere.

Borgerens placering i forhold til erhvervsskolerne

Når opbygningen af ledighedssystemet betragtes, bliver det tydeligt hvilke arbejdsgange og processer, der møder borgeren på vej mod erhvervsskolerne. Nedenstående figur viser placeringen af den ledige borger i forhold til erhvervsskolerne:

Når informationen ikke går igennem sagsbehandleren mundtligt, kan den i nogle tilfælde videreformidles elektronisk. Her benyttes Borger.dk hvor nogle kommuner udsender informationer om uddannelser per mail. Her er det borgerens eget ansvar at holde sig opdateret med indkomne mails. Det er ikke reglen, at medarbejdere i ledighedssystemet taler med borgeren om fremsendte materialer fra uddannelsesområdet. Såfremt der sendes materialer ud til borgeren er det for at informere om eksempelvis udbud på de erhvervsskoler, der ligger i og nær kommunen.

Som det bemærkes af ovenstående visualisering, er der nogle led der adskiller borger fra erhvervsskolen. Når informationer videregives til borgeren går det i første omgang fra erhvervsskolen til lederen, som videregiver informationer til sagsbehandler eller vejleder. Først derefter skal informationen videregives til den ledige borger. Måden hvorpå informationen formidles, og hvad der videregives, afhænger af den enkelte medarbejder og dennes vurdering af modtageren. Der er derfor ikke fastlagte rutiner eller indsatser, der bestemmer, hvad borgeren får at vide i forhold til muligheder for at tage en erhvervsuddannelse. Dette afhænger af medarbejderens vidensgrundlag, der er videregivet ud fra den viden, lederen har eller afhænger af medarbejderens personlige indsats for at opsøge informationer.

Kapitel 6

Onboarding

Dette kapitel behandler kommunernes forventninger og ønsker til, hvordan ledige borgere vellykket skal klare overgangen fra ledig til erhvervsskoleelev. Eftersom de to kommende kapitler omhandler dynamikker og processer der i høj grad foregår på erhvervsskolerne, er det kvantitative omfang af indsigterne mindre end for de øvrige temaer, der er behandlet i rapporten. Det er dog stadig relevante temaer, idet resultaterne indikerer kommunernes forslag til, hvor de ser potentiale for udvikling.

ØNSKER OM BEDRE STØTTE I OVERGANGE

AFKLARING

VEJLEDNING

BESLUTNING

ONBOARDING

FASTHOLDELSE

Ønsker om bedre støtte i overgange

Det er sandsynligt vigtigt, hvordan borgeren mødes af erhvervsskolen. Altså den måde man bliver mødt på fra første øjeblik, er afgørende for den videre oplevelse. Så hvis man bliver mødt anerkendende, bliver taget i hånden, får vejledning, bliver vist lidt rundt og får fortalt gang på gang, hvorfor en erhvervsskole også er for voksne. Så hjælper man på vej til at de kan sænke skuldrene.

Data viser, at medarbejdere i ledighedssystemet generelt er særligt opmærksomme på borgernes overgange. Det er her, der ifølge informanterne ofte opstår barrierer for at komme videre. Her påpeges vigtigheden af, at støtte borgerne i de overgange de forventeligt synes er udfordrende. Informanterne peger særligt på ønsker om, at erhvervsskolerne sikrer en god og tryk start på uddannelsen for den forhenværende ledige.

Medvirkende faktorer for at den ledige på succesfuld vis kan påbegynde en erhvervsuddannelse er at borgeren:

- Oplever at blive mødt med anerkendelse.
- Tages i hånden.
- Får vejledning.
- Får tilbudt rundvisning.
- Får gentaget, hvorfor en erhvervsskole også er for voksne (gerne hyppigt).

Her tænker jeg både når de starter på uddannelsen, men også inden. Og så handler det om, at de har et behov for virkelig at få fortalt detaljerne. Altså man skal kunne se sig selv inde i et undervisningslokale. Du skal tænke på, at mange af de her borgere ikke har sat deres ben på en skole i 5-10-30 år. Og når vi taler de lidt ældre borgere, så har mange af dem utrolig dårlige it-kunskaber. Nogle kommer også med en sprogbarriere eller har enormt svært ved de boglige fag. Så det kræver et enormt **mod** at træde ind over døren den **første skoledag**.

Kommunernes ønsker lyder særligt på, at tilbyde mere kontinuerlige indsatser der retter sig mod borgere fra ledighedssystemet, som man givetvis forventer har brug for ekstra støtte under uddannelsesstart. Flere informanter foreslår muligheden for mere mentorstøtte i overgangen fra ledig til elev på en erhvervsuddannelse. Data viser, at kommunerne i høj grad fokuserer på denne overgang, og at deres ønsker til ændringer for samarbejdet i høj grad er møntet på denne problematik. Det største kritikpunkt fra kommunerne er, at erhvervsskolerne i alt for ringe grad hjælper målgruppen godt fra start, idet mange af disse har brug for ekstra hjælp og støtte, særligt i overgangen. Hvem der skal afholde udgifterne, er der dog ikke nogen bud på. Data viser også, at onboardingprocessen ofte giver en række udfordringer, fordi der er flere ministerier ind over. Det samme gør sig gældende hver gang ledighedssystemet arbejder ind over uddannelsessystemet. Der er ofte forskellig lovgivning, krav og muligheder. Og ikke mindst forskellige kulturer der skal samarbejde.

Kapitel 7

Fastholdelse

Gennem dette kapitel opnås indsigt i kommunernes syn på fastholdelse af elever på erhvervsskolerne, og hvordan dette påvirker informanternes arbejde med at sikre at ledige vedvarende kan forsørge sig selv.

FRA ET SYSTEM TIL ET ANDET

AFKLARING

VEJLEDNING

BESLUTNING

ONBOARDING

FASTHOLDELSE

Fra et system til et andet

Ifølge informanterne er overbevisningen først og fremmest at de ledige overgår til uddannelses-systemet, så snart de starter på en erhvervsuddannelse. Herefter forventes det, at erhvervs-skolerne har kontakten til den forhenværende ledige og at skolerne kommunikerer ud til ledighedssystemet såfremt der er behov for deres indblanding. Lige så snart en elev der tidligere har været tilknyttet ledighedssystemet er frafaldstruet, får jobcentret besked herom. Dette sker idet skolen registrerer eleven som frafaldstruet i systemet. Det bevirker, at der automatisk dukker en besked op hos sagsbehandlerne i ledighedssystemet, hvorved jobcentret tager kontakt til eleven. Denne kontakt skal sikre, at eleven ikke lander i ledighedssystemet igen inden for kort tid.

Ifølge data er det ikke usædvanligt at UU-vejledningen eller jobcentret følger eleven efter uddannelsesstart, selvom vedkommende er ude af ledighedssystemet. Dette sker gennem opfølgende telefonopringninger én eller flere gange i løbet af de første 3-4 måneder.

Lige nu spørger jeg de borgere, som jeg ved er startet erhvervsuddannelse. Så kontakter jeg dem lidt tid efter uddannelsesstart og får indblik i, hvad der for eksempel tilbydes på skolerne. Altså for nogle uger siden ringede jeg til en af mine borgere:

'Uh, jamen det har været svært', sagde han.

Så spurgte jeg ham: 'Hvad gjorde du så?'

'Jamen, der er faktisk en lektiecafé på skolen', fortalte han.

Altså den viden har jeg ikke. Og der kan jeg godt tænke, at havde jeg haft den viden inden, så kunne jeg nå at forberede ham på, hvordan det hele foregår. For det har mange af dem behov for. **Altså den forudsigelighed. Det gør, at de har mod på at holde ved.**

Informanterne påpeger generelt, at forberedelsen til overgangen fra ledig til elev er afgørende for fastholdelsen på længere sigt. Vigtigheden af forudsigelighed og forberedelse fremhæves som vigtige forudsætninger for at den ledige er vedholdende selvom der er udfordringer under uddannelsesforløbet.

Fokus og bedre arbejdsgang kan sikre fastholdelse

Resultaterne viser, at mange informanter mener, der er potentiale for at optimere samarbejdet i forhold til at vejlede unge mod en erhvervsuddannelse. Fokus skal ifølge informanterne være, at de ledige også færdiggør en uddannelse, som de påbegynder. Flere peger på, at både ledighedssystemet og uddannelsessystemet kan intensivere dette fokus.

Jeg håber vi bliver bedre til at tænke i, hvilke barrierer borgeren har for at gennemføre en uddannelse. Ikke kun for at starte. Det er vigtigt, at vi hjælper den unge med at være åben omkring alle de her ting de kommer med (fx ordblindhed eller ADHD). Så skal vi i systemet være bedre til at hjælpe.

Interviewer: Hvad skal der til for, at I bliver bedre til det?

Noget af det er fokus. Noget af det handler om, at UU-vejledningen for eksempel kommer tættere på jobcentrene og kan hjælpe med at huske på, at det ikke bare er tilmelding. Altså vi skal hjælpe med at sørge for at IT-rygsækken står der, når de starter. Det giver ikke mening at vente til efterårsferien, for så er de stoppet alle sammen. Det er altså borgere, som synes, det er rigtig svært det her med at starte på en uddannelse, så skal vi ikke gøre det sværere end det i forvejen er.

Der er jo virksomhedskonsulenter i jobcentrene, men det er bestemt ikke i alle kommuner man tænker i at være med til at skabe lærepladser. Og hvis man nu skal gennemføre et uddannelsespålæg på en borger, der allerede har to grundforløb de er droppe ud af, så ville det være smart at sikre sig, at de får en læreplads først. I stedet for at starte på en uddannelse de egentlig ikke har lyst til. Mange vil have bedre af at komme ind via praktikvejen. Ikke via en stol på en erhvervsskole i første omgang.

Der er nogle dynamikker i ledighedssystemet, der ikke er fordelagtige, når man tænker uddannelse. Fordi i systemet ser man uddannelse som det, at starte på en uddannelse.

Kilder:

<https://star.dk/ydelser/ledighed/>

<https://www.borger.dk/arbejde-dagpenge-ferie>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/2006>

<https://www.uvm.dk/vejledning-og-stoettemuligheder/vejledning/ansvar-og-aktoerer/den-kommunale-ungeindsats>

<https://star.dk/reformer/forenkling-af-beskaeftigelsesindsats/love-bekendtgoerelser-og-vejledninger-for-aftalen-om-en-forenklet-beskaeftigelsesindsats/>

<https://star.dk/media/11676/startvejledning.pdf>

<https://star.dk/indsatser-og-ordninger/jobrettet-voksen-og-efteruddannelse-veu/uddannelser-for-ledige/ordninger-jobrettet-veu/uddannelsesloeft/midlertidig-ret-til-uddannelsesloeft-inden-for-mangelomraeder/>

<https://www.borger.dk/arbejde-dagpenge-ferie/Dagpenge-kontanthjaelp-og-sygedagpenge/Kontanthjaelp/Kontanthjaelp-under-30-uden-uddannelse>

<https://star.dk/media/1330/viden-og-inspiration-om-langtidsledighed.pdf>

<https://www.statistikbanken.dk/AULK04>

<https://star.dk/media/3833/ungeguiden-080617.pdf>

<https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2016/04/2016-DS-UndersoegelseSagstalBeskaeftigelsesomraadet.pdf>

Skoler der har deltaget i undersøgelsen:

Campus Vejle
CELF
College 360
EUC Lillebælt
EUC Nord
EUC Nordvest
EUC Sjælland
EUC Syd
HANSENBERG
Herningsholm
Hotel- og restaurantskolen
IBC
Jordbrugets uddannelsescenter
Kold College
Learnmark
Mercantec
NEXT
Rybners
Svendborg Erhvervsskole
Syddansk Erhvervsskole
TEC
TECHCOLLEGE
Tietgen
Tradium
UC Holstebro
UC Ringkøbing Skjern
Unord
Viden Djurs
ZBC
Aarhus Business College
Aarhus Tech
Aalborg Handelsskole

Styregruppen for projektet består af:

Anne Louise Mikkelsen, HANSENBERG
Elisabeth Damkjær, Learnmark
Jakob Nørgaard Hansen, Svendborg Erhvervsskole
Lars Havelund, Syddansk Erhvervsskole
Lizette Yde Frederiksen, Rybners
Lotte Waltersdorff-Lassen, Aarhus Tech
Marianne Marie Andersen, ZBC
Stine Sund Hald, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
Trine Breyt Joensen, NEXT
Ulrik Vosgerau, Tradium

Undersøgelsen er udført af:

Ann-Sophie Frohmé Schultz
Projektkonsulent, sociolog
Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
asfs@sde.dk

Projektledelsen er varetaget af:

Trine Kynde Hovad
Kvalitetsskonsulent
Syddansk Erhvervsskole
tkh@sde.dk

Rapport marts 2021 - august 2021

Ved Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
i samarbejde med 32 erhvervsskoler i Danmark.

Appendiks

Af de følgende sider ses udklip fra Adfærdsundersøgelse af Grundforløb 2 elever, der blev publiceret i februar 2021. Udklippet giver indblik i den viden, der allerede foreligger omkring elevernes perspektiv. Her opnås indblik i de elever, der har valgt at påbegynde en erhvervsuddannelse på grundforløb 2, og som har været tilknyttet ledighedssystemet umiddelbart op til uddannelsesstart.

Uddrag af Adfærdsundersøgelse Grundforløb 2 elever

Ledighedssystemet

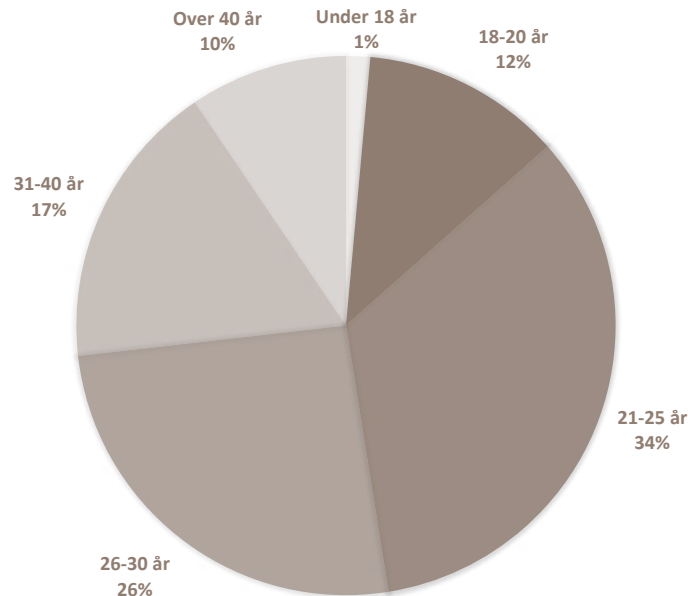
For de 17 % (svarende til 1.108) af undersøgelsens informanter, der har haft tilknytning til ledighedssystemet det seneste år op til uddannelsesstart, gælder det, at **stabilitet og sikkerhed er altafgørende**. Men i det hele taget står disse informanter i en situation, hvor de i højere grad ønsker at skabe et liv, de selv kan være herre over. Dette er særligt med fokus på et ønske om at have råd til at gøre, hvad man drømmer om, for eksempel at eje sin egen bolig, tage på ferie og **realisere sine drømme**. For mange er det også vigtigt at kunne skabe sin egen familie her og nu samt have en partner, der **bakker op** om gennemførelse af uddannelsen.

Karakteristika for informanter, der kommer fra ledighedssystemet, er:

- 87 % over 20 år.
- 60 % mellem 21 og 30 år.
- Få er hjemmeboende ift. populationen, mens flere bor alene eller sammen med en partner.
- Ikke særlig tilbøjelige til at have et fritidsjob og er generelt typerne, der hygger mere derhjemme og gamer mere. Hele 43 % af dem fra ledighedssystemet gamer i deres fritid.

De unge ledige kommer til erhvervsskolerne

Når opmærksomheden henledes på 1.108 informanter, der har været ledige inden for det sidste år op til uddannelsesstart, så ser aldersfordelingen således ud:

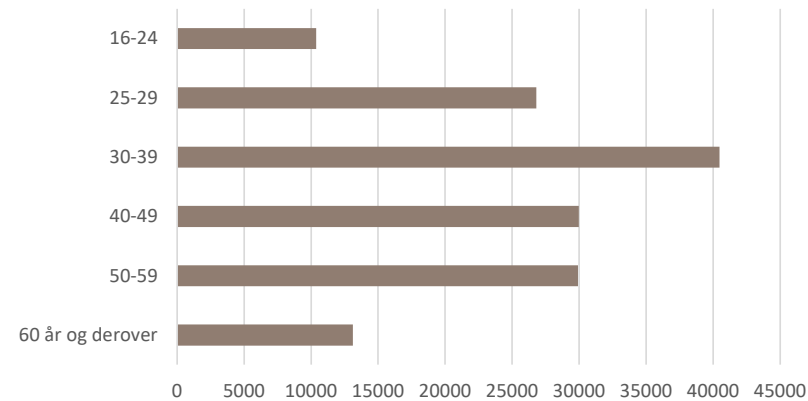

Aldersfordelingen for dem der har været ledige inden for det seneste år ind til uddannelsesstart.
*1.108 informanter

Ledighed på nationalt plan,
Danmarks Statistik

Når vi kigger på de generelle tendenser på landsplan, så viser Danmarks Statistik i data fra 2020, at den største andel af bruttoledige befinder sig i aldersgruppen 30-39. Derudover er en relativt stor andel af de ledige også fra 40 år og opefter.

Kilde: Danmarks Statistik. Ovenstående tal stammer fra oplysninger fra dst.dk. Det er en opgørelse over bruttoledige fra marts 2020 og året ud.

I statistikken for ledige på nationalt plan stemmer andelen af ledige på de voksne aldersgrupper særligt fra 30 år og opefter ikke overens med aldersfordelingen på de informanter, der kommer fra ledighedssystemet i nærværende undersøgelse. Dette indikerer, at **erhvervsskolerne aktuelt tiltrækker det lidt yngre segment af de ledige**. Der er i dette taget højde for en mindre skævvridning i forhold til, at intervalopdelingen af alder er lidt forskellig for henholdsvis den nationale opgørelse og spørgeskemaet i denne undersøgelse.

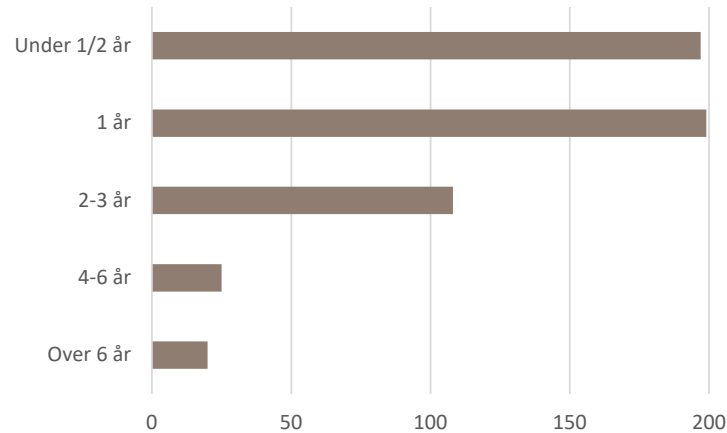
Afprøvning af erhvervsuddannelser kan åbne den sorte boks

For langt de flestes vedkommende træffes der relativt hurtigt en beslutning om, at uddannelse skal være alternativ til ledighed. For langt størstedelen sker det inden for det første år:

Hvor længe var du ledig?

*554 informanter.

Spørgsmålet er stillet til dem, der har svaret 'ledig' til spørgsmålet: 'Hvad lavede du det sidste år, inden du begyndte på din uddannelse?'. Dette spørgsmål er tilføjet til spørgeskemaet for augustoptaget på baggrund af behov for uddybning af viden indhentet under forårets del af undersøgelsen. Derfor indgår kun data fra augustoptaget.

Data fra den kvalitative del af undersøgelsen viser, at nogle informanter gennem ledighedssystemet har været i forløb, hvor de har haft mulighed for at afprøve forskellige erhvervsuddannelser. Den generelle oplevelse er, at disse forløb har bidraget til at skabe afklaring og åbne for den før omtalte sorte boks som uddannelsessystemet ellers anses for at være. Det har **bidraget til at skabe mere klarhed** om uddannelses- og fremtidsmuligheder. Og ikke mindst har det givet de ledige informanter mulighed for at (gen)finde interessen.

” Da jeg kom på det forløb gennem kommunen, var der virkelig noget, der gik op for mig. 'Nåh ja, det var jo det her, jeg syntes var fedt'.

Og lige pludselig kunne jeg også mærke, at **det var mega fedt at lære**. Det havde jeg egentlig aldrig prøvet før.

Hos flere informanter har disse forløb også bidraget til for én gangs skyld at føle sig inkluderet i en gruppe. At være sammen med en gruppe **mennesker i samme båd** som dem selv. Med et fælles ønske om at ændre deres nuværende situation og med samme tanker om, at erhvervsuddannelsen for dem ikke vil være 2. rang, men snarere **en uddannelse, der af højeste rang kan bidrage til en kovending i deres forhenværende livssituation**. Flere beskriver, hvordan de har følt sig anerkendt ved at være med i en gruppe, der sammen har udforsket erhvervskolefagene på ny. Elever, der ikke har prøvet disse forløb for ledige, har i fokusgrupperne givet udtryk for, at de kunne have haft gavn af lignende forløb under beslutningsprocessen.

Den kvalitative data viser også, at vejledningen gennem ledighedssystemet for mange opleves som stærk og individuelt fokuseret. Baggrunden for disse opfattelser er, at informanterne føler sig hjulpet på vej til at se deres egne interessefelter, og ofte oplever at blive **hjulpet på vej til at se muligheder fremfor begrænsninger**. Her spiller kommunen en vigtig rolle i formidlingen af erhvervsuddannelserne i forhold til den mere praktiske del af uddannelsen. Det gælder ansøgningssproces, indkomstmuligheder, uddannelsens opbygning med videre.

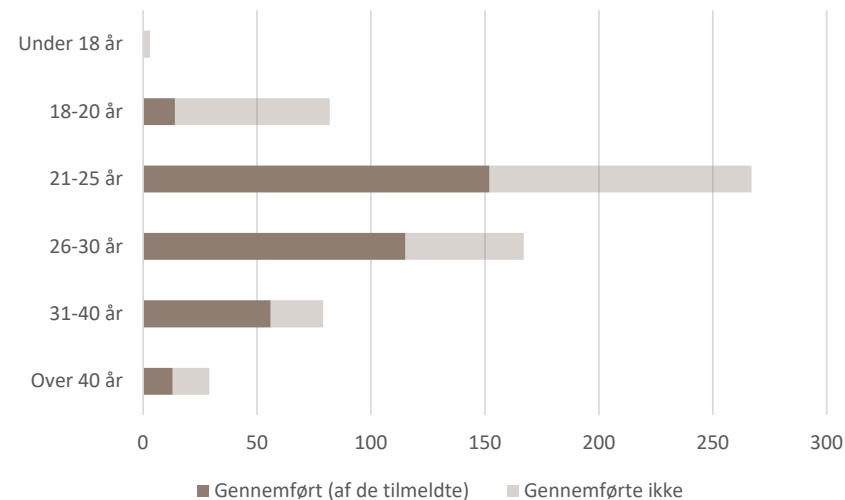
Helt unge uden uddannelsesbaggrund

I alt har 57 % af de tidligere ledige (svarende til 627 informanter) været tilmeldt en anden ungdomsuddannelse end den igangværende. Af nedenstående søjlediagram fremgår det, at det er de 21-25 årige, der er flest af blandt de informanter, der har gennemført en anden ungdomsuddannelse og været tilknyttet ledighedssystemet op mod uddannelsesstart.

*Aldersfordelingen i forhold til:
Gennemførte du uddannelsen?
627 informanter.

Diagrammet viser fordelingen af besvarelser fra de informanter, der har svaret at de i løbet af det seneste år har været ledige og også har svaret 'ja' til tidligere at have været tilmeldt en ungdomsuddannelse.

Til gengæld understøtter diagrammet også, at de helt unge stadig ikke har fundet deres rette plads i uddannelsessystemet. Kun en meget lille del af de 18-20 årige har gennemført den uddannelse, som de tidligere har været optaget på. Dette analysefund uddybes yderligere i kapitel 6.

Fagfordelingen for elever der kommer fra ledighedssystemet.

Af nedenstående cirkeldiagram fremgår fagfordelingen på de informanter, der har været tilknyttet ledighedssystemet op mod uddannelsesstart.

Jeg har været tilknyttet ledighedssystemet:
hvilken uddannelse går du på?

*1.108 informanter.

Diagrammet viser fagfordelingen af besvarelse fra de informanter, der har svaret: 'Hvad lavede du det sidste år inden du begyndte på din uddannelse' (muligt at sætte flere kryds-er): 'Var ledig'. De fag der udgør 1 % eller mindre af besvarels-erne er ikke inkluderet i diagrammet.

